

 <p>SOŠP ZLATÉ MORAVCE UČÍME PRE ŽIVOT!</p>	Vnútoraná smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov	Strana: 1/9
	Vnútorný predpis VP - 3/2025	Platný od 12.2.2025

Vnútoraná smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov

Stredná odborná škola polytechnická, Ul. SNP 2, Zlaté Moravce
Ul. SNP 2, 953 30 Zlaté Moravce
IČO: 159093
tel. +421 37 7921301
email: soszm@soszm.sk
<https://www.soszm.sk>

Vypracovala: Mgr. Ing. Alžbeta Kéryová Koordinátor prevencie rizikového správania	Schválila: Mgr. Zuzana Čižmáriková riaditeľka školy
Podpis:	Podpis:

Vnútoraná smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov

Účel predpisu

Organizačná smernica vypracovaná na základe Smernice MŠVVaŠ SR č. 1/2025 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach.

Upravuje postup k prevencii a riešeniu šikanovania v SOŠ polytechnickej, Ul. SNP 2, Zlaté Moravce.

Oblasť platnosti

Smernica je záväzná pre pedagogických zamestnancov, odborných zamestnancov i ostatných zamestnancov zamestnávateľa SOŠ polytechnická, Ul. SNP 2, Zlaté Moravce.

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

1) SOŠ polytechnická je škola, ktorá má nulovú toleranciu voči akejkoľvek forme násillia, ubližovania, zosmiešňovania, ponižovania – šikanovania v žiadnej forme voči žiakom, ani pedagógom a ostatným zamestnancom školy. Každý má plné právo na bezpečné prostredie a ochranu pred nebezpečenstvom v akejkoľvek podobe.

2) Táto smernica upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania detí a žiakov (ďalej len „žiak“), možnosti preventívneho pôsobenia a metódy riešenia šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy podľa § 144 ods. 1 písm. o) a § 153 ods. 1 a na práva žiaka podľa § 144 ods. 1 písm. i) a k) zákona č. 245/2008 Z. z.

3) Ustanovenia tejto smernice o škole sa rovnako vzťahujú aj na odborný výcvik.

Čl. 2

Charakteristika šikanovania

1) Na účel tejto smernice sa rozumie

a) **šikanovaním** v škole obťažovanie (§ 2a ods. 4 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)) formou spravidla opakujúceho sa nežiaduceho správania šikanujúceho voči šikanovanému, ktoré je motivované úmyslom získať nad šikanovaným prevahu, šikanovaného ponižit' alebo získať vynútené mocenské postavenie, v dôsledku ktorého dochádza alebo môže dôjsť k vytváraniu zastrašujúceho, nepriateľského, zahanbujúceho, ponižujúceho, potupujúceho, zneuctujúceho, zámerne zraňujúceho alebo urážajúceho prostredia vo forme verbálneho šikanovania, fyzického šikanovania, psychického šikanovania, emocionálneho šikanovania, nebezpečného elektronického obťažovania alebo nebezpečného prenasledovania,

- b) **priamym šikanovaním** šikanovanie, pri ktorom šikanujúci zameriava svoje konanie priamo na šikanovaného opakujúcim sa úmyselným verbálnym, psychickým, emocionálnym alebo fyzickým násilím, pri ktorom sú spravidla prítomní aj účastníci šikanovania; je spojené s cieľom získať prevahu v kolektíve,
- c) **nepriamym šikanovaním** šikanovanie, pri ktorom šikanujúci používa metódy a nástroje vzťahového násillia a emocionálneho vydierania, najmä v podobe prehliadania, ignorovania, zámerného vyčleňovania šikanovaného z kolektívu, šírenia nepravdivých alebo znevažujúcich informácií, citlivých zvukových záznamov (audiozáznamov), obrazových záznamov (videozáznamov) alebo zvukovo-obrazových (audiovizuálnych) záznamov o šikanovanom alebo manipulovaním názorov a postojov ostatných členov sociálnej skupiny k šikanovanému,
- d) **šikanujúcim** žiak alebo skupina žiakov, ktorí opakovane psychicky alebo fyzicky ubližujú šikanovanému,
- e) **šikanovaným** žiak alebo skupina žiakov, ktorí sú vystavení šikanovaniu,
- f) **účastníkom šikanovania** žiak alebo skupina žiakov, ktorí sú prítomní pri šikanovaní, alebo ktorí majú o šikanovaní vedomosť a nie sú šikanujúcimi ani šikanovanými,
- g) **dôvodom šikanovania** najmä osobitná charakteristika šikanovaného spočívajúca spravidla v jeho zdravotnom znevýhodnení, pohlaví, náboženskom vyznaní alebo viere, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine, sexuálnej orientácii alebo rodovej identite, jazyku, sociálnom, spoločenskom alebo majetkovom postavení jeho rodiny, alebo iná osobná charakteristika spojená spravidla s nosením okuliarov, nadváhou alebo nízkou pohybovou gramotnosťou,
- h) **verbálnym šikanovaním** opakované nadávanie, urážanie, posmievanie sa, dobiedzanie, vyhrážanie sa fyzickým útokom, navádzanie na fyzický útok, prikazovanie šikanovanému vykonať určitý úkon proti jeho vôli, zastrašovanie, vydieranie alebo vylúčenie šikanovaného z kolektívu,
- i) **fyzickým šikanovaním** nežiaduci a nechcený fyzický kontakt pre šikanovaného, pri ktorom šikanujúci šikanovaného opakovane bije, udiera, sáče alebo kope do neho, podráža ho alebo hádže do neho rôzne predmety, skrýva, poškodzuje, privlastňuje si alebo ničí veci šikanovaného,
- j) **psychickým šikanovaním a emocionálnym šikanovaním** ubližovanie negatívnym ovplyvňovaním psychiky, emócií, nálady a duševného rozpoloženia šikanovaného, najmä opakovaným ponižovaním, zosmiešňovaním, zahanbovaním, opovrhovaním, ohováraním v jeho neprítomnosti, rozširovaním nepravdivých informácií alebo urážaním rodinných príslušníkov alebo blízkych osôb,
- k) **elektronickým šikanovaním (ďalej len „kyberšikanovanie“)** verbálne, psychické šikanovanie a emocionálne šikanovanie uskutočňované v kybernetickom priestore bez fyzického kontaktu šikanujúceho a šikanovaného prostriedkami informačnej a komunikačnej technológie, ktoré môže mať aj anonymnú povahu, a pri ktorom šikanujúci dokáže uskutočniť útoky z rôznych miest, pričom šikanovaný sa o napadnutí nemusí okamžite dozvedieť a nemusí byť schopný identifikovať šikanujúceho; zverejnené informácie, fotografie, audiozáznamy a videozáznamy môžu byť prístupné veľkému počtu osôb a môže byť náročné ich odstrániť z kybernetického priestoru.

2) Na účel tejto smernice sa za šikanovanie nepovažuje

- a) **jednorazový alebo impulzívny prejav násillia alebo agresie** medzi žiakmi akútnym neovládnutím emócií, ktoré bezprostredne odznievajú,
- b) **prejav násillia alebo agresie** medzi žiakmi mimo školy, ktorý nevyplýva zo vzťahov medzi žiakmi v škole, okrem kyberšikanovania,

c) **nezhoda** medzi zamestnancom školy a žiakom súvisiaca s výchovno-vzdelávacím procesom.

3) Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu trestného činu, kedy môže byť šikanujúci od veku 14 rokov trestne stíhaný najmä za trestný čin

- a) ublíženia na zdraví (§ 155 Trestného zákona),
- b) obmedzovania osobnej slobody (§ 183 Trestného zákona),
- c) lúpeže (§ 188 Trestného zákona),
- d) vydierania (§ 189 Trestného zákona),
- e) hrubého nátlaku (§ 190 a 191 Trestného zákona),
- f) nátlaku (§ 192 Trestného zákona),
- g) porušovania domovej slobody (§ 194 Trestného zákona),
- h) sexuálneho násillia (§ 200 Trestného zákona),
- i) sexuálneho zneužívania (§ 201 až 203 Trestného zákona),
- j) krádeže (§ 212 Trestného zákona),
- k) neoprávneného užívania cudzej veci (§ 215 Trestného zákona),
- l) poškodzovania cudzej veci (§ 245 a 246 Trestného zákona),
- m) nebezpečného vyhrážania sa (§ 360 Trestného zákona),
- n) nebezpečného prenasledovania (§ 360a Trestného zákona),
- o) výroby detskej pornografie (§ 368 Trestného zákona),
- p) rozširovania detskej pornografie (§ 369 Trestného zákona),
- q) prechovávanlia detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení (§ 370 Trestného zákona),
- r) ohovárania (§ 373 Trestného zákona).

4) Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu priestupku proti

- a) občianskemu spolunažívaniu (§ 49 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov) alebo
- b) majetku (§ 50 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov).

5) Skutočnosť, že šikanujúci nie je trestne zodpovedný z dôvodu nízkeho veku (§ 22 Trestného zákona) nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody.

6) Zamestnanec školy, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie k prevencii a riešeniu šikanovania, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin:

- a) neprekazenia trestného činu (§ 341 Trestného zákona),
- b) neoznámienia trestného činu (§ 340 Trestného zákona),
- c) ublíženia na zdraví (§ 155 až 158 Trestného zákona).

Čl. 3

Prevenia šikanovania

- 1) Pri prevencii šikanovania škola dbá na vytváranie bezpečného prostredia, v ktorom sa vznik šikanovania aktívne obmedzuje.
- 2) Pri prevencii šikanovania škola primerane pôsobí na žiakov podľa ich veku a psychickej úrovne a intelektuálnej úrovne s dôrazom na hodnotovú výchovu. (Hodnotová výchova v školách, Štátny pedagogický ústav, 2022.)
- 3) Za prevenciu šikanovania v škole zodpovedá riaditeľka školy. Riaditeľka školy zabezpečuje činnosti súvisiace s prevenciou šikanovania prostredníctvom činnosti členov školského podporného tímu a pedagogických zamestnancov školy.
- 4) Prevenia šikanovania sa zabezpečuje najmä
 - a) využívaním takého obsahu výchovy a vzdelávania a takých metód a foriem výchovy a vzdelávania, ktoré posilňujú úctu, toleranciu, empatiu a solidaritu žiakov najmä voči sebe navzájom,
 - b) aktívnym sústavným výchovným pôsobením členov školského podporného tímu a pedagogických zamestnancov vrátane prejavenia záujmu o problémy žiaka v škole a mimo nej,
 - c) dlhodobou strategickou činnosťou, realizáciou overených preventívnych programov s doplnením o činnosti neformálneho vzdelávania najmä prednášky, diskusie, organizovaných školou alebo inými subjektmi a mimoškolskými činnosťami, ktoré posilňujú v žiakoch úctu, toleranciu, empatiu a solidaritu najmä voči sebe navzájom,
 - d) spoluprácou s rodičmi alebo inou fyzickou osobou, ktorá má žiaka zvereného do osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, poručníkom alebo opatrovníkom (ďalej len „zákonný zástupca“), alebo so zástupcom zariadenia, v ktorom sa vykonáva ústavná starostlivosť, výchovné opatrenie, neodkladné opatrenie alebo ochranná výchova, výkon väzby alebo výkon trestu odňatia slobody (ďalej len „zástupca zariadenia“),
 - e) aktívnym prístupom orgánov školskej samosprávy pri navrhovaní a prerokovaní školského poriadku, školského vzdelávacieho programu a opatrení školy k prevencii šikanovania,
 - f) spoluprácou školy so zariadeniami poradenstva a prevencie, pričom pri prevencii šikanovania zariadeniami poradenstva a prevencie sa informovaný súhlas zákonného zástupcu nevyžaduje.
- 5) Riaditeľka školy alebo členovia školského podporného tímu posudzujú navrhované činnosti podľa odseku 4 písm. a) až e) z hľadiska predchádzania nežiaduceho vplyvu na žiakov v spolupráci so zariadením poradenstva a prevencie.
- 6) Riaditeľka školy alebo členovia školského podporného tímu priebežne informujú zákonných zástupcov alebo zástupcov zariadenia o opatreniach školy pri prevencii šikanovania najmä na webovom sídle školy, ak ho má zriadené, alebo na triednej schôdzi zákonných zástupcov v škole.
- 7) Riaditeľka školy zodpovedá za systémové aktivity školy pri prevencii šikanovania. Riaditeľka školy v spolupráci s pedagogickou radou a orgánmi školskej samosprávy
 - a) rozpracúva opatrenia školy pri prevencii šikanovania v školskom poriadku,
 - b) zabezpečuje dôkladný výkon dozoru v priestoroch, kde k šikanovaniu už došlo alebo by k nemu mohlo dochádzať.

8) Riaditeľka školy

- a) zabezpečuje vzdelávanie zamestnancov školy v oblasti prevencie a riešenia šikanovania,
- b) zapája do prevencie šikanovania orgány školskej samosprávy a zriaďovateľa,
- c) zverejňuje kontaktné údaje právnických osôb, ktoré sa zaoberajú prevenciou a riešením šikanovania,
- d) zabezpečuje, aby v pracovnom poriadku školy bola upravená povinnosť zamestnanca školy bez zbytočného odkladu oznamovať podozrenie zo šikanovania, a prijať zodpovedajúce opatrenia,
- e) oboznamuje zamestnancov školy so spôsobom oznamovania šikanovania a preverovania šikanovania,
- f) zabezpečuje poučenie zamestnancov školy o skutočnosti, že šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu priestupku alebo skutkovú podstatu trestného činu,
- g) zabezpečuje poučenie zamestnancov školy o skutočnosti, že šikanujúcemu môže byť uložené opatrenie vo výchove (§ 58 ods. 2 a 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a o skutočnosti, že ak šikanujúci nie je trestne zodpovedný z dôvodu nízkeho veku, nie je to prekážkou na podanie trestného oznámenia a na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú šikanujúci spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú spôsobil na zdraví,
- h) informuje zamestnancov, žiakov a zákonných zástupcov alebo zástupcov zariadenia o postupe pri zistení šikanovania.

Čl. 4

Preverovanie podozrenia zo šikanovania

- 1) Riaditeľka školy v spolupráci s členmi školského podporného tímu a triednymi učiteľmi zabezpečuje postup pri riešení šikanovania.
- 2) Opatrenia, metódy a postupy pri obmedzovaní šikanovania a nápravy jej dôsledkov sa navrhujú tak, aby zodpovedali vývinovej zrelosti, emocionálnej zrelosti a veku šikanujúceho, šikanovaného a účastníkov šikanovania, vrátane detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
- 3) Riaditeľka školy alebo členovia školského podporného tímu pri preverovaní incidentu, ktorý zahŕňa podozrenie zo šikanovania bez zbytočného odkladu najmä
 - a) zabezpečia pomoc a ochranu potencionálnemu šikanovanému,
 - b) zabezpečia, aby v priebehu preverovania nedošlo k ďalšej konfrontácii medzi potencionálnym šikanujúcim a potencionálnym šikanovaným,
 - c) informujú zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia potencionálneho šikanujúceho, potencionálneho šikanovaného a potenciálnych účastníkov šikanovania,
 - d) spíšu a zaevidujú záznam o incidente.
- 4) Riaditeľka školy pri incidente podľa odseku 3 podľa potreby kontaktuje
 - a) zariadenie poradenstva a prevencie,
 - b) orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,

c) okresný úrad, ak ide o podozrenie zo spáchania priestupku, alebo políciu, ak ide o podozrenie zo spáchania trestného činu,

d) poskytovateľa záchrannej zdravotnej služby.

5) Riaditeľka školy alebo členovia školského podporného tímu pri preverovaní podozrenia zo šikanovania

a) zabezpečia zistenie účastníkov šikanovania a ďalších svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov medzi účastníkmi šikanovania alebo medzi svedkami,

b) uchovávajú dôkazy o podozrení zo šikanovania v nevyhnutnom rozsahu a počas nevyhnutného času,

c) zabezpečia pri rozhovoroch podľa písmena a) prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov,

d) zabraňujú zľahčovaniu šikanovania a takému konaniu, ktoré môže viesť k neriešeniu šikanovania, preverovaniu šikanovania pod emocionálnym nátlakom alebo v prítomnosti iných žiakov alebo k zverejňovaniu informácií z preverovania šikanovania.

Čl. 5

Opatrenia na riešenie šikanovania a nápravu jeho dôsledkov

1) Škola dbá na bezodkladné riešenie šikanovania podľa tejto smernice.

2) Vo vzťahu k šikanujúcemu riaditeľka školy alebo členovia školského podporného tímu

a) zabezpečia individuálny rozhovor odborného zamestnanca školského podporného tímu alebo odborného zamestnanca zariadenia poradenstva a prevencie so šikanujúcim za prítomnosti jeho zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia s cieľom objasnenia motivácie, sociálneho a rodinného pozadia správania šikanujúceho a určenia ďalšieho postupu; časti rozhovoru sa môžu konať aj bez prítomnosti zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia, ak na to dá zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia preukázateľný súhlas,

b) navrhnu podľa potreby intervenciu v zariadení poradenstva a prevencie alebo zabezpečia intervenciu prostredníctvom odborného zamestnanca školy, vrátane podporných činností v príslušnej triede a zabezpečia podmienky pre fyzickú a psychickú bezpečnosť žiakov príslušnej triedy,

c) môžu podľa potreby uložiť opatrenie vo výchove alebo znížiť stupeň klasifikácie správania žiaka (§ 55 ods. 15 zákona č. 245/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov).

3) Vo vzťahu k šikanovanému riaditeľka školy alebo členovia školského podporného tímu

a) zabezpečia podmienky na fyzickú a psychickú bezpečnosť šikanovaného a podľa potreby zabezpečia zdravotné ošetrovanie,

b) zabezpečia šikanovanému bezodkladnú psychologickú pomoc a podporu,

- c) zabezpečia šikanovanému podľa potreby, po porade s príslušným odborným zamestnancom, cielenú a systematickú podporu najmä prostredníctvom zariadenia poradenstva a prevencie,
 - d) spolupracujú podľa potreby so Štátnou školskou inšpekciou, regionálnym úradom školskej správy alebo s Úradom komisára pre deti.
- 4) Vo vzťahu k účastníkom šikanovania riaditeľka školy alebo členovia školského podporného tímu
- a) zabezpečia účastníkom šikanovania podľa potreby individuálnu podporu a poradenstvo na základe posúdenia školského psychológa alebo psychológa zariadenia poradenstva a prevencie,
 - b) zabezpečia skupinovú intervenciu v rámci školy alebo v spolupráci so zariadením poradenstva a prevencie,
 - c) zabezpečia skupinové činnosti s cieľom smerovania žiakov k pozitívnym postojom a hodnotám a k rozvíjaniu schopnosti identifikovať sociálno-patologické javy primerane ich veku, najmä v rámci realizácie preventívnych programov, triednických hodín, vyučovania prierezových tém, činností neformálneho vzdelávania.

Čl. 6

Spolupráca so zákonným zástupcom a zástupcom zariadenia

- 1) Riaditeľka školy alebo členovia školského podporného tímu pri rozhovore so zákonným zástupcom alebo so zástupcom zariadenia šikanovaného, šikanujúceho alebo účastníkov šikanovania vo veci šikanovania dbajú na zachovanie dôvernosti informácií.
- 2) O rozhovore podľa odseku 1 vrátane informovania zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia podľa čl. 4 ods. 3 písm. c), vyhotoví riaditeľka školy alebo členovia školského podporného tímu zápis, z ktorého jedno vyhotovenie poskytnú zákonnému zástupcovi alebo zástupcovi zariadenia.

Čl. 7

Záverečné ustanovenie

1. Riaditeľka školy preukázateľne oboznámi s organizačnou smernicou č. 3/2025 všetkých pedagogických i odborných zamestnancov školy.
2. Smernica bola prerokovaná a schválená na zasadnutí pedagogickej rady dňa 11.2.2025.
3. Smernica je záväzná pre všetkých pedagogických i odborných zamestnancov školy. Jej porušenie sa posudzuje ako porušenie pracovnej disciplíny.
4. Smernica musí byť prístupná všetkým pedagogickým i odborným zamestnancom školy.

5. Zmeny a doplnky tejto internej smernice predkladá, prerokúva a navrhuje riaditeľke školy na schválenie pedagogická rada.
6. Smernica bude trvalo uložená na sekretariáte riaditeľky školy a musí byť prístupná všetkým zamestnancom. Výtlačok smernice bude k dispozícii aj v zborovni školy a smernica bude zverejnená aj na webovej stránke školy.

Čl. 8

Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa vnútorná smernica č. 7/2024 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov.

Čl. 9

Účinnosť

Táto smernica nadobúda účinnosť 12. februára 2025.

V Zlatých Moravciach, 11.2.2025

podpis riaditeľky školy a pečiatka školy